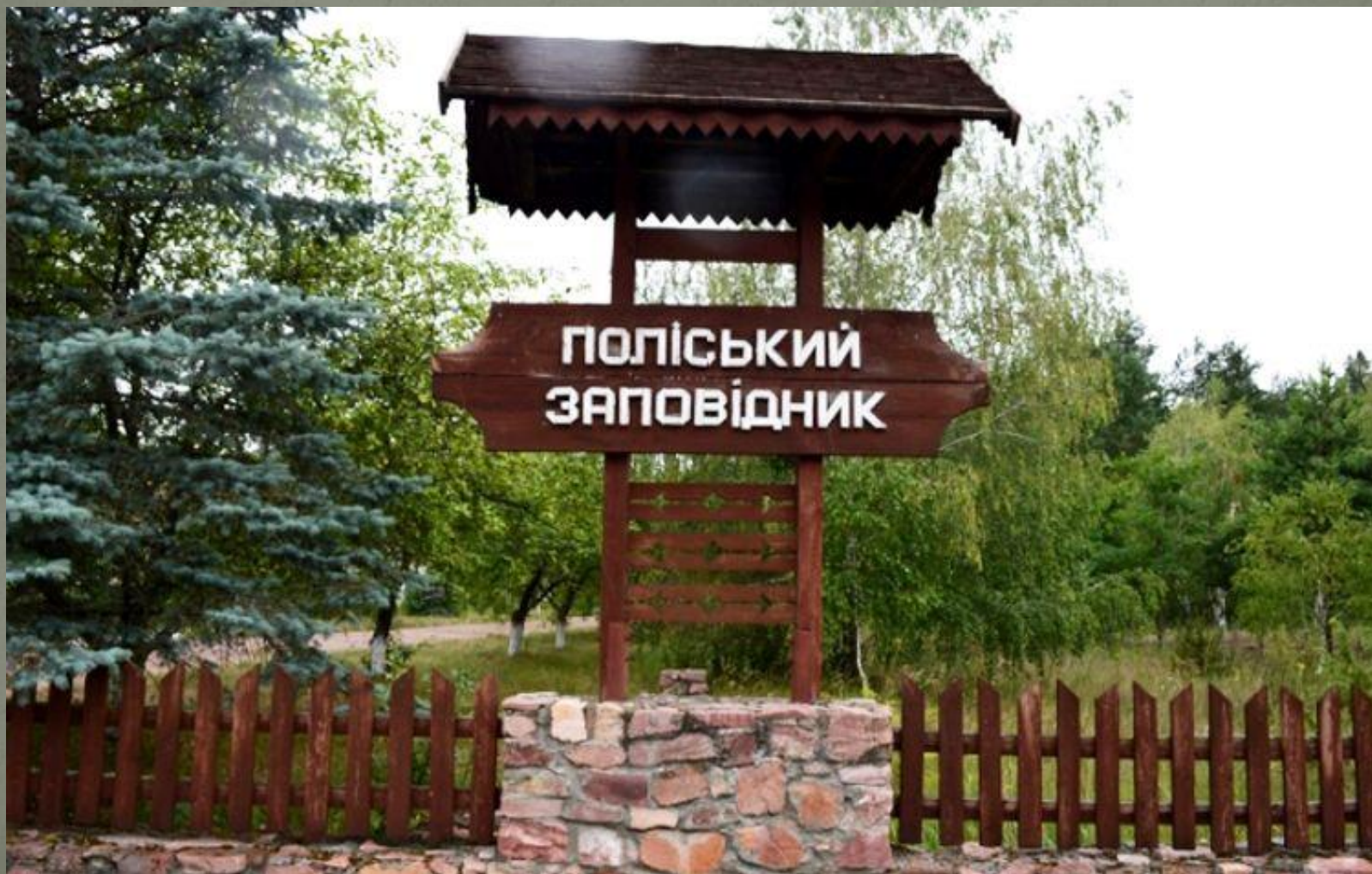

Державні заповідники України:

«Поліський заповідник»

Поліський природний заповідник – природно-Заповідний об'єкт, розташований в Олевського та Овруцького районах Житомирської області.

Площа 20104 га. Створений у 1968 р. на базі трьох лісництв:

- Копищанського (6935 га.)
- Перганськкого (5665 га.)
- Олевського лісгоспзагу та Селезнівського (7497 га)

Соснові ліси займають 13 736 га.

Заповідник засновано з метою збереження типових природних комплексів Полісся, охорони реліктових ендемічних рослин і тварин та відтворення і збагачення природних лісів Полісся.

Рельєф заповідника - це поєднання високих піщаних гряд, дюн і валів, що утворилися в льодовиковий період, та понижень між ними, які зайняті сфагновими болотами. Переважають дерново-середньопідзолисті піскові та глинисто-піскові ґрунти різного ступеню оглеєння, а в пониженнях - торф.

Клімат у районі розміщення заповідника помірно вологий, континентальний, з теплим, помірно вологим літом і м'якою хмарною зимою. Середня літня температура повітря становить $+17^{\circ}\text{C}$ з абсолютним максимумом $+33^{\circ}\text{C}$, середня зимова -7°C з абсолютним мінімумом -36°C . Річна сума опадів коливається від 510 до 1070 мм.

Рівень ґрунтових вод на пониженнях становить лише 0,2-0,5 м, а на підвищеннях - до 15 м. Тут зустрічається значна кількість джерел. Здебільшого води їх поглинаються болотами, інколи вони живлять струмки, які впадають у річки заповідника або губляться в болотах. З часів осушувально-меліоративної кампанії тут збереглися неглибокі канали, якими вода збігає з боліт. В окремих місцях на територію заповідника заходять глибокі канали (загальна їх протяжність становить 7 км) меліоративних систем.

Такі фізико-географічні умови стали визначальними для формування на цій території своєрідного бореального рослинного комплексу з переважанням соснових лісів і сфагнових боліт.

У минулому ця місцевість була ще більше заболоченою із суцільним бездоріжжям і непрохідними хащами з грузькими болотами. З часом її природні екосистеми зазнавали антропогенного впливу. У роки війни значні площі лісів були вирубані і спалені, а в 60-ті роки землі заповідника зачепила осушувальна меліорація, що, звичайно, не могло не вплинути на його природні комплекси.

У заповіднику представлені як типові для Полісся рослинні угруповання, так і унікальні, які більше не зустрічаються ніде в Україні. До останніх належать, зокрема, бореальні (північні) угруповання - лісові та болотні.

З давніх-давен на цій території переважали соснові ліси, які нині займають 77,1 % площі вкритих лісом земель заповідника. Частка березових лісів становить 16,8%, а вільхових та інших - 6,1 % лісовкритих площ.

До Зеленої книги України занесенно 10 рослинних угруповань:
4 лісових, 2 болотних та 4 водних.

З лісових угруповань охороняються соснові ліси чорничні та зеленомохові - типові для Українського Полісся, соснові ліси плаунові, а також соснові ліси ялівцеві - рідкісні лісові угруповання, які на території країни знаходяться на крайній межі свого поширення.

Серед болотних рослинних угруповань збереглися сосново-сфагнові опуклі верхові болота з журавлиною дрібноплодою та рідкісні реліктові шейхцерієво-сфагнові. Значного поширення в заповіднику набули водні угруповання з участю водяного горіха плаваючого, лілії білої, глечиків жовтих та їжачої голівки малої.

Флора судинних рослин нараховує 604 види, мохоподібних - 139, водоростей - 376, лишайників - 140, грибів - 42 види. Надзвичайне значення має Поліський природний заповідник для збереження фітогенофонду рідкісних видів рослин, занесених до Червоної книги України. Тут росте 20 таких видів вищих рослин, а два види (козельці українські та сілка литовська) занесені до Європейського червоного списку.

Тваринний світ заповідника налічує 39 видів ссавців, 180 - птахів, 7 - плазунів, 11 - земноводних, 19 - риб, 537 - комах.

Звичними тут є зустрічі з ссавцями (лось, косуля, олень благородний, кабан дикий, лисиця, куниця лісова, бобр річковий, білка звичайна, заєць-русак, тхір лісовий, ласка та їжак звичайний); птахами (лелека білий, куріпка сіра, крижень, чирок-тріскунок, тетерев, шуліка чорний); плазунами (вуж звичайний, гадюка звичайна, черепаха болотяна, ящірка прудка); земноводними (тритон гребінчастий, часничниця, жаби озерна, ставкова і трав'яна). Із риб звичайними є щука, сом, лин, в'юн, в'язь, минь і ін.

У заповіднику мешкають багато рідкісних видів тварин. До Червоної книги України занесено 14 видів: з птахів - лелеку чорного, журавля сірого, сову бородату, сича волохатого, сичика-горобця, глухаря, підорлика малого, зміїда; із ссавців - борсука, горноста, рись європейську, видру річкову, зайця-біляка; із круглоротих - міногу українську. Тут відбувається гніздування лелеки чорного і глухаря, що свідчить про наявність куточків справді "дикої" природи.

В заповіднику постійно ведуть моніторингові дослідження найважливіших об'єктів природи цього краю. Зокрема, в заповіднику діє мережа гідрологічних постів. Науковий відділ заповідника веде неперервний моніторинг раритетної рослинності Центрального Полісся. Науковці заповідника, упродовж 20 років вивчають хижих птахів і хижих ссавців заповідника.

Заповідник може стати базою для розгортання наукових досліджень у галузі лісівництва (вивчення продуктивності, штучного і природного поповнення лісів, закладання дослідів з вирощування швидкорослих порід і інтродукції нових рослин), геоботаніки та болотознавства.

Дякую за увагу!!!